REKENKAMER OVERBETUWE

Aan de gemeenteraad Overbetuwe
i.a.a. het college van burgemeester en wethouders

Uw brief van	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Datum	Verzonden d.d.
		2023-063602	7 november 2023	7 november 2023
Onderwerp:		**Behandeld door**	**Telefoonnummer**	**Bijlage(n)**
Reactie rekenkamer n.a.v. tussentijdse evaluatie sociaal domein (30 mei 2023)		rekenkamer	14 0481	ja

Geachte raads- en burgerraadsleden,

Daartoe uitgenodigd tijdens de voorbereidende behandeling op 31 oktober jl. van ons nazorgonderzoek, hebben wij u - voorafgaand aan de raadsbehandeling van ons rapport - toegezegd te reflecteren op het door het college op 30 mei 2023 uitgebrachte ‘Tussenevaluatie sociaal domein’. Dit document heeft ons niet tijdig bereikt opdat we de hierin opgenomen informatie konden meenemen in ons nazorgonderzoek.

U heeft ons verzocht aan te geven of de hierin opgenomen informatie iets wijzigt aan de door ons opgenomen bevindingen en conclusies in ons rapport, zodat u deze informatie kunt betrekken bij de raadsbehandeling van ons rapport op 21 november a.s. Deze rekenkamerbrief strekt daartoe.

Tussentijdse evaluatie
Wij hebben met belangstelling kennisgenomen van de Tussentijdse evaluatie Beleidsplan Sociaal Domein 2020-2025. Het document begint met de vaststelling dat er in de afgelopen jaren veel werk is verzet in het sociaal domein om de juiste balans te vinden tussen de (soms knellende) beschikbare financiële middelen en het bieden van kwalitatief goede ondersteuning. Dat is ook de waarneming die wij hebben gedaan, zowel tijdens ons onderzoek naar de (be)grip op het sociaal domein als in ons daarop volgende nazorgonderzoek. Aan inzet ontbreekt het in Overbetuwe zeker niet.

De evaluatie is beperkt in scope en geeft een (beleids-)inhoudelijk beeld van de actuele stand van zaken. Het bevat vrijwel geen cijfermatige gegevens en dient als aanvullend te worden gezien op de reguliere periodieke beleidsmonitor en P&C-documenten. De evaluatie steunt ten dele op de eerder door de rekenkamer (in meerdere onderzoeken) gedane bevindingen en kijkt vooruit naar hetgeen er nog dient te (gaan) gebeuren. Het college laat dus expliciet zien nadrukkelijk eerder onderzoek en eerdere waarnemingen mee te nemen in de beleidsontwikkeling en verbetering van de uitvoering.

De evaluatie kent een opbouw waarbij de stand van zaken is weergegeven ten aanzien van de 6 beleidsdoelen en ten aanzien van 18 (bijsturings-)maatregelen uit het beleidsplan, gevolgd door een aantal conclusies en aanbevelingen.

Beleidsdoelen
Ten aanzien van de progressie van de beleidsdoelen merken wij op dat de informatie ten dele de uitgevoerde activiteiten betreft en ten dele de daarmee bereikte resultaten. Voor een goede evaluatie is het echter van belang beiden (in onderlinge samenhang) op te nemen. Bij de herhaaldelijke opmerking dat 'het ons steeds beter lukt om' ontbreekt de explicitering waaraan deze waarneming is ontleend of op welke meting deze steunt.
Een iets meer gedetailleerde inhoudelijke of cijfermatige analyse had hier naar onze overtuiging niet misstaan. We lezen echter, zonder dat daarvoor in cijfermatige zin onderbouwing wordt geleverd, een aantal positieve ontwikkelingen zoals de gestage toename van het aantal deelnemers aan collectieve activiteiten en basisvoorzieningen en het dalend aantal inwoners dat van een uitkering afhankelijk is. Dat is als positief te duiden gegeven de hierover in het beleid opgenomen, beoogde effecten.

18 maatregelen
Ten aanzien van de progressie op de 18 maatregelen merken wij op dat er sinds het verschijnen van ons rapport naar de grip op het sociaal domein in het voorjaar van 2022 buitengewoon veel is opgepakt en inmiddels gerealiseerd. En natuurlijk ook dat nog niet alles is afgerond. De organisatie is voortvarend aan de slag gegaan en koersvastheid is daaraan buitengewoon ondersteunend. Onze oorspronkelijke aanbeveling was dan ook om uit te gaan van het bestaand, vastgesteld beleid en terughoudend te zijn met het (voortdurend) aanbrengen van (of vragen om) nieuw beleid en het doen van aanpassingen. Het college geeft in zijn evaluatie aan zich deze aanbeveling ter harte te hebben genomen.

Oordeel
In ons rapport (Be)grip op het sociaal domein concludeerden we dat het beleid het karakter heeft van een lappendeken heeft waaraan steeds nieuwe stukken zijn gezet of vervangen, met name gericht op het binnen de kaders houden van de uitgaven. Wij concludeerden dat de gemeenteraad daarmee onvoldoende in staat wordt gesteld om de (effecten en resultaten van de) beleidsuitvoering en de daarvoor gevoteerde middelen te monitoren en te controleren.[1]

In ons rapport dat u op 21 november a.s. in uw vergadering behandelt hebben wij aangegeven dat (ten aanzien van de doorwerking) de nadruk het afgelopen anderhalf jaar met name lijkt te hebben gelegen op de monitoring en het meetbaar maken van de effecten van het beleid(suitvoering). Maar ook dat nog moet blijken of het realisme ten aanzien van de begroting en de gekozen uitgangspunten aan kracht heeft gewonnen. Wij verwezen daarbij naar de (voor ons op dat moment nog niet beschikbare, maar inmiddels aan u toegezonden) evaluatie. Daarbij was het volgens ons van belang een logische reeks te ontdekken van gewenste effecten (outcome), daarvoor benodigde resultaten (output) en daarvoor benodigde middelen (input).[2]

Met andere woorden een (realistische) beleidstheorie die het aannemelijk maakt dat met de ingezette middelen, via de uitvoering, de beoogde effecten ook daadwerkelijk (en voor de gemeenteraad navolgbaar) kunnen worden gerealiseerd. Dit hebben we niet aangetroffen in de aan u door het college van B&W toegezonden evaluatie.

Deze voorafgaande bevindingen doen overigens niets af aan de (algemene) conclusies die we hebben getrokken op basis van de door onderzochte opvolging van 12 rekenkameronderzoeken.

---

[1] *(Be)grip op het sociaal domein, pagina 32*
[2] *Nazorgonderzoek, pagina 25*

We merken daarbij op dat ons onderzoek naar de (be)grip op het sociaal domein het laatste door ons uitgebrachte rapport was dat we hebben meegenomen in nazorgonderzoek en dat opvolging van aanbevelingen ook enige tijd in beslag kan (en mag) nemen.

Wij overwegen, zoals expliciet opgenomen in ons rapport[3], om in ons onderzoeksplan 2024 een opvolgonderzoek op te nemen waarin we nadrukkelijker de concrete uitvoering bekijken, mede in relatie tot de door gemeenteraad vastgestelde ambities en beoogde effecten. We hebben daarbij de verwachting dat dit een - wat betreft onze inspanningen - beperkt onderzoek kan zijn indien we daarbij kunnen steunen op inmiddels gerealiseerde beleidsmonitor en cijfermatige rapportages.

Wij herkennen ons in de door het college van B&W in de evaluatie opgenomen conclusies en aanbevelingen. Nadrukkelijk onderstrepen wij het voornemen van het college om extern advies in te winnen over de huidige inrichting en de dienstverlening van het STO en de wens om de integrale blik (een expliciete doelstelling van de oorspronkelijke transformatieopgave) verder te versterken.

Tot slot
Wij hebben de verwachting hiermee te hebben kunnen voldoen aan uw verzoek om - tegen de achtergrond van ons nazorgonderzoek - te reflecteren op de inhoud van de ‘Tussenevaluatie sociaal domein’.

Met vriendelijke groet,
namens de rekenkamercommissie,
de voorzitter,

Harry Smeets

[3] *Nazorgonderzoek, pagina 25*